

VI. INFORMACJE

1. Krakowskie pomoce duszpasterskie na beatyfikację Sługi Bożego Jana Pawła II

Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” wraz z Wydziałem Duszpasterstwa Ogólnego Archidiecezji Krakowskiej i Wydawnictwem św. Stanisława BM opracowało pomoce duszpasterskie na czas przygotowania do beatyfikacji Jana Pawła II i przeżycia tej szczególnej uroczystości. Jest to seria zeszytów pod wspólną nazwą „Beatyfikacja”.

BEATYFIKACJA – NOWENNA NIEDZIEL

Przygotowanie do beatyfikacji Jana Pawła II oznacza przyspieszenie kroku na drodze do świętości. Im większe będzie w nas pragnienie świętości i gorliwość w dążeniu do jej osiągnięcia, tym lepiej będziemy przygotowani na „dzień świętości”, jakim jest beatyfikacja. Prawda ta jest głównym tematem pomocy duszpasterskich przeznaczonych na dziewięć niedziel poprzedzających dzień beatyfikacji. Są w nich zamieszczone myśli do homilii, modlitwy powszechne, świadectwa o modlitwie w rodzinie, teksty na temat adoracji Najświętszego Sakramentu, a także propozycja „modlitw nowenny” do odmawiania w czasie wspólnych celebracji.

BEATYFIKACJA – HOMILIE I ADORACJE

Drugi zeszyt zawiera pomoce duszpasterskie na czas Wielkiego Postu, Triduum Paschalnego i przeżycia uroczystości beatyfikacyjnej. Są to myśli do homilii na poszczególne niedziele tego okresu, propozycja adoracji w czasie Świętego Triduum Paschalnego, pomoce do przeżycia czuwania przed Niedzielą Miłosierdzia oraz sugestie do przeżycia samego dnia beatyfikacji. Ukazana jest również dalsza perspektywa pracy w parafiach i rodzinach, związana z przeżywanym w Krakowie w październiku Światowym Kongresem Miłosierdzia oraz planowaną peregrynacją obrazu Jezusa Miłosiernego i relikwii bł. Jana Pawła II do każdej parafii archidiecezji krakowskiej.

BEATYFIKACJA – MODLITEWNIK DLA DOROSŁYCH I MŁODZIEŻY

Oprócz wspólnych działań, podejmowanych w czasie Mszy Świętych, rekolekcji i nabożeństw, wydaje się słuszne zachęcić dorosłych i młodzież, aby podjęli także indywidualne przygotowanie się do beatyfikacji umiłowanego Papieża. Propozycja ma postać „nowenny” i polega na przychodzeniu przez dziewięć wybranych przez siebie dni do kościoła na adorację trwającą przynajmniej 15 minut. Dorośli i młodzież, korzystający z *Modlitewnika* znajdą w nim teksty ukazujące znaczenie osobistej rozmowy z Jezusem obecnym w Najświętszym Sakramencie i pomagające podjąć taką rozmowę. W *Modlitewniku* zamieszczony został także wybór modlitw Jana Pawła II, szczególnie tych, które odmawiał przed Najświętszym Sakramentem oraz propozycja wezwań w różnych intencjach, które kierujemy do Boga za przyczyną Jana Pawła II.

BEATYFIKACJA – MODLITEWNIK DLA DZIECI

Przygotowany jest również modlitewnik dla dzieci. Znajdą one w nim zachętę, aby przychodzić co tydzień do kościoła nie tylko na Mszę Świętą niedzielną, lecz także na indywidualną rozmowę z Jezusem. W okresie Wielkiego Postu to przyjście może być

połączone z przeżywaniem Drogi krzyżowej. Tematy proponowane do rozważenia dzieciom są zgodne z tematami, które podejmują dorośli i młodzież. Ułatwi to rodzicom i katechetom, przeżywającym swoje przygotowanie duchowe, wspieranie dzieci w ich wysiłkach pracy nad sobą. W *Modlitewniku* znajdują się teksty do refleksji, modlitwy, wybór przemówień Ojca Świętego do dzieci, rysunki do kolorowania dla najmłodszych oraz miejsce na własną twórczość starszych dzieci (napisanie modlitwy dzieckzynnej lub błagalnej).

BEATYFIKACJA – REKOLEKCJE „TOTUS TUUS”

Głównym tematem proponowanych tu rekolekcji przed beatyfikacją jest papieskie motto życia „Totus Tuus”. Słowa te wyrażają duchowość Ojca Świętego, którą możemy ubogacić nasze życie. O tym jak całkowicie oddać się Maryi, a z Nią i przez Nią Bogu, by w ten sposób odnowić całe swoje życie, mówią tematy poszczególnych spotkań rekolekcyjnych dla dorosłych, młodzieży i dzieci. Tematy kolejnych czterech dni rekolekcji we wszystkich grupach wiekowych są następujące: 1 – „Pójdź za Mną!”; 2 – „Totus znaczy cały”; 3 – „Tuus znaczy Twój”; 4 – „Wstańcie, chodźmy!”

BEATYFIKACJA – UROCZYŚĆ

Jak przeżyć dzień beatyfikacji, który przypada w Niedzielę Miłosierdzia? Co uczynić, aby ten wielki dar przyniósł obfite owoce w naszym życiu osobistym oraz w życiu naszych wspólnot? Refleksje nad tymi zagadnieniami, a także konkretne propozycje duszpasterskie znajdują się w osobnym zeszycie *Beatyfikacja – Uroczystość*. Duszpasterze znajdą w nim myśli do homilii, tekst modlitwy powszechnej, propozycje przeżycia godziny miłosierdzia, a także obrzęd błogosławienia osób, które w tym dniu zechcą włączyć się w ruch modlitewny „Adoremus”.

BEATYFIKACJA – RUCH MODLITEWNY „ADOREMUS”

Jednym z głównych tematów, przewijających się przez wszystkie powyżej wymienione pomoce duszpasterskie, jest modlitwa, a spośród form modlitwy wyróżniona jest adoracja Najświętszego Sakramentu. Ojciec Święty Benedykt XVI nazwał wzrastającą w Kościele praktykę adoracji „wiosną eucharystyczną”. Centrum Jana Pawła II Nie lękajcie się! w Krakowie proponuje, aby w dzień beatyfikacji Jana Pawła II, ten wielki ruch adoracyjny jeszcze bardziej ożywić, błogosławiąc przychodzących już na adorację oraz zapraszając na nią innych. Kolejny zeszyt przygotowany z okazji beatyfikacji będzie więc zawierał opis ruchu modlitewnego „Adoremus” oraz pomoce do kontynuacji tego dzieła w parafiach w następnych miesiącach.

Ks. Stanisław Szczepanec

2. Trudności z angielskim przekładem Mszału Rzymskiego?

Internetowy Dziennik Katolicki informował w dniu 9 lutego 2010 r., że wejście w użycie nowego angielskiego przekładu Mszału Rzymskiego mogą opóźnić na niektórych kontynentach krytyczne uwagi związane z brzmieniem nowego tekstu. Ostatnio zastrzeżenia takie zgłosiło ponad 400 księży z Irlandii. Ich zdaniem tekst jest zbyt archaiczny i literalny i należałoby przedłużyć o 5 lat czas wdrożenia nowego przekładu w życie. Wiadomo natomiast, że katolicy w Stanach Zjednoczonych zaczną używać nowego angielskiego przekładu Mszału Rzymskiego od adwentu 2011 r.

Amerykańscy komentatorzy podkreślali, że nowy tekst lepiej oddaje bogactwo oryginału łacińskiego, jest piękniejszy i bardziej poetycki od dotychczasowego.

Na czele Komitetu „Vox Clara”, który od 8 lat zajmuje się nowym tłumaczeniem Mszału Rzymskiego na język angielski, stoi metropolita Sydney kard. George Pell. W oświadczeniu kard. Pell podkreślił, że choć tłumaczenie Mszału jest „zasadniczo ukończone, powinno się kontynuować inicjatywy w krajach języka angielskiego, mające na celu pomoc w skutecznej recepcji przekładu”. O. Anthony Ward SM, podsekretarz Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, zaznaczył, że to, co pozostało do zrobienia w dziele tłumaczenia, nie dotyczy tekstów Mszy św., ale przyjęcia specjalnych rozwiązań, o które prosiły lokalne episkopaty. Chodzi tu o modlitwy przy specjalnych okazjach, takich jak na przykład Święto Dziękczynienia w Stanach Zjednoczonych.

3. Święcenia biskupie pięciu prezbiterów w bazylice watykańskiej

5 lutego 2011 r. w Bazylice Watykańskiej papież Benedykt XVI przewodniczył Mszy św., w czasie której udzielił święceń biskupich pięciu prezbiterom. Święcenia otrzymali: ks. prał. Savio Hon Tai-Fai, sekretarz Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów, wybrany na arcybiskupa tytularnego Sila; ks. prał. Marcello Bartolucci, sekretarz Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych, wybrany na arcybiskupa tytularnego Bevagna; ks. prał. Celso Morga Iruzubieta, sekretarz Kongregacji ds. Duchowieństwa, wybrany na arcybiskupa tytularnego Alba Marittima; ks. prał. Antonio Guido Filipazzi, Nuncjusz Apostolski, wybrany na arcybiskupa tytularnego Sutri i ks. prał. Edgar Peña Parra, Nuncjusz Apostolski, wybrany na arcybiskupa tytularnego Telepte.

Z Ojcem Świętym koncelebrowało dwóch biskupów współkonsekratorów: kard. Angelo Sodano, Dziekan Kolegium Kardynalskiego i kard. Tarcisio Bertone S.D.B., Sekretarz Stanu, oraz pięciu biskupów elektów.

4. Przyjęcie do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim grupy anglikanów i święcenia prezbiteratu trzech byłych czynnych biskupów anglikańskich

1 stycznia 2011 r. trzech byłych czynnych biskupów anglikańskich John Broadhurst, Andrew Burnham i Keith Newton zostało przyjętych do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim. Wraz z nimi do Kościoła przyjęto członków ich rodzin oraz trzy zakonnice z klasztoru Matki Boskiej z Walsingham w hrabstwie Norfolk we wschodniej Anglii. Uroczystość miała miejsce w katedrze westminsterskiej w Londynie, a przewodniczył jej tamtejszy biskup pomocniczy, Alan Hopes, który sam jest byłym anglikaninem. Nowi katolicy otrzymali także sakrament bierzmowania. Jeden z nich jako swego patrona przyjął św. Benedykta, inny – św. Józefa. Pozostali zdecydowali, że także przy okazji bierzmowania ich patronami będą święci obrani podczas sakramentu chrztu św. Wszyscy przyjęli również Komunię świętą.

13 stycznia w katedrze westminsterskiej w Londynie wspomniani trzej byli biskupi anglikańscy przyjęli święcenia diakonatu, a dwa dni później święcenia prezbiteratu. Są oni pierwszymi prezbiterami Ordynariatu Personalnego Matki Bożej z Walsingham dla byłych anglikanów wstępujących zbiorowo do Kościoła katolickiego. W uroczystości wzięły udział liczne rzesze wiernych. Uczestniczyło w niej

ponad 60 księży katolickich, którzy w ramach obrzędu święceń nałożyli ręce na przyszłych prezbiterów. Po Komunii św. wielu wiernych prosiło ich o udzielenie prymicyjnego błogosławieństwa. W wydarzeniu tym wzięli też udział trzej biskupi anglikańscy z tzw. „katolickiego” skrzydła tego Kościoła. Oczekuje się, że do Ordynariatu przyłączy się około 50 duchownych anglikańskich i 35 grup wiernych.

5. Kongres *Pueri Cantores* w Rzymie

W dniach 28 grudnia 2010 r. do 1 stycznia 2011r. obradował w Rzymie 36. światowy kongres Międzynarodowej Federacji *Pueri Cantores* pod hasłem „*Deus Caritas est*” (Bóg jest miłością). 30 grudnia 2010 r. papież Benedykt XVI spotkał się z uczestnikami Kongresu w Auli Pawła VI w Watykanie i przypomniał im: „Zawsze pamiętajcie, że wasze śpiewanie jest służbą, przede wszystkim Bogu, a także wiernym i całemu Kościołowi”. Młodzi śpiewacy z różnych krajów wystąpili w bazylice św. Piotra w uroczystość Najświętszej Maryi Panny Matki Bożej i z okazji obchodzonego wówczas 44. Światowego Dnia Pokoju.

W krótkim przemówieniu, wygłoszonym po angielsku, papież podziękował swym młodym gościom i ich opiekunom za pełen zaangażowania „apostolat chóralnego śpiewu w czasie liturgii”. Przypomniał słowa św. Augustyna, iż „śpiewanie jest wyrazem radości i miłości” i dodał, że włączające swe talenty i swoją wiarę w śpiewanie ku czci Boga, stają się oni głosem „naturalnego pragnienia każdej istoty ludzkiej, aby chwalić Go pieśniami miłości”. Polskie tłumaczenie tego przemówienia papieskiego znajduje się na s. 9 niniejszego biuletynu.

6. Nowi członkowie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

29 grudnia 2010 papież Benedykt XVI mianował nowych członków Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów. Są nimi kardynałowie: Kazimierz Nycz, arcybiskup warszawski; Albert Malcolm Ranjith Patabendige Don, arcybiskup Colombo; Angelo Amato, prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych; Raymond Leo Burke, prefekt Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej; Mauro Piacenza, prefekt Kongregacji ds. Duchowieństwa; Velasio De Paolis, przewodniczący Prefektury Ekonomicznych Spraw Stolicy Apostolskiej.

Warto dodać, że kard. Kazimierz Nycz został także mianowany członkiem Kongregacji ds. Duchowieństwa.

7. Kard. Cañizares Llovera o reformie reformy liturgii

„Internetowy Dziennik Katolicki” z 28 grudnia 2010 r. podał informację, że świąteczne wydanie włoskiego dziennika „Il Giornale” zamieściło pod tytułem „Dość już eksperymentów liturgicznych, kościół jest miejscem ciszy i modlitwy” wywiad z prefektem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów kard. Antonio Cañizares Lloverą. W wywiadzie tym Kardynał mówi, że papież Benedykt XVI polecił Kongregacji odnowić liturgię zgodnie z nauczaniem Soboru Watykańskiego II i w harmonii z liturgiczną tradycją Kościoła, czyli według propagowanej przez papieża tzw. hermeneutyki ciągłości.

Zdaniem Prefekta tej Kongregacji liturgia została „zraniona” arbitralnymi deforamacjami, mającymi swoje źródło między innymi w sekularyzacji, która dokonuje się również wewnątrz Kościoła. „W konsekwencji – jak mówi kard. Cañizares Llovera – w centrum wielu nabożeństw nie ma już Boga. Najważniejszy staje się człowiek, jego kreatywność, zgromadzenie”. Zaznacza on, że postulowana już przez kard. Josepha Ratzingera „reforma reformy” chce uniknąć błędów, które popełniono przed niemal 50 laty. Papież pragnie zainicjować w całym Kościele nowy, wyraźny i dynamiczny ruch liturgiczny, którego zadaniem będzie ukazanie między innymi piękna liturgii: „Musimy też ożywić ducha liturgii. I z tego względu bardzo ważne są niektóre elementy wprowadzone do papieskich nabożeństw, jak orientacja akcji liturgicznej, krzyż pośrodku ołtarza, komunie na kolanach, chorał gregoriański, czas na ciszę, piękno sztuki sakralnej”.

Prefekt Kongregacji podkreśla, że niezbędna jest również większa czujność i świadomość, że istnieją nie tylko prawa wiernych, lecz również Bóg ma swoje prawo. To On jest podmiotem liturgii, a nie ludzie. Liturgia jest działaniem Boga, a nie człowieka. Prawdziwy reformator liturgii jest jej stróżem, a nie panem. Kard. Cañizares Llovera zapowiada również rewizje i zmiany we wprowadzeniach do różnych ksiąg liturgicznych. Osobnym działem „reformowania reformy” ma być także sztuka sakralna i muzyka liturgiczna i dlatego w Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów powstanie specjalna sekcja, która opracuje nowe kryteria i wytyczne dla całego Kościoła.

8. Nowi nadzwyczajni szafarze Komunii św. w archidiecezji lubelskiej

W archidiecezji lubelskiej kolejni nadzwyczajni szafarze Komunii świętej rozpoczęli swoją posługę. 18 grudnia 2010 abp Józef Życiński ustanowił podczas Mszy św. w archikatedrze lubelskiej 94 szafarzy. W tej grupie jest 11 sióstr zakonnych, które będą przede wszystkim pełniły swoją posługę w ramach zgromadzeń, oraz 83 mężczyzn, którzy pochodzą z 56 parafii archidiecezji lubelskiej. Wszyscy kandydaci uczestniczyli w czterotygodniowym kursie przygotowującym do podjęcia nowych zadań. W archidiecezji lubelskiej do tej pory zostało ustanowionych 337 nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.

9. Tynieckie spotkanie środowisk liturgicznych w Polsce

11 grudnia 2010 r. w tynieckim opactwie oo. Benedyktynów odbyło się spotkanie środowisk liturgicznych w Polsce. Zostało ono zorganizowane z inicjatywy opata o. Bernarda Sawickiego OSB i o. Tomasza Grabowskiego OP, dyrektora Dominikańskiego Ośrodka Liturgicznego w Krakowie. Wydarzenie zgromadziło kilkudziesięciu uczestników z różnych miast Polski, m. in. z Krakowa, Warszawy, Wrocławia, Chorzowa czy Legnicy. Uczestnicy są organizatorami warsztatów muzycznych i liturgicznych, teologami, muzykami i animatorami. Gościem specjalnym był bp Stefan Cichy, przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, który przysłuchiwał się całodniowej dyskusji, aby na koniec ją podsumować. Przewodniczył również Eucharystii sprawowanej w czasie tego wydarzenia.

Organizatorom spotkania środowisk liturgicznych przyświecały zasadniczo trzy

cele. Po pierwsze chodziło o integrację tych środowisk. Możliwość spotkania się ludzi pasjonujących się liturgią; poznania się i porozmawiania. W tym duchu jest drugi cel, a mianowicie przy wielu inicjatywach muzyczno-liturgicznych w całej Polsce martwi zasadnicza atomizacja i działanie na własną rękę. Zdecydowanie brakuje współpracy tych środowisk, wizji pracy dla wspólnego – Bożego – celu. Potrzeba zatem budowania wspólnoty osób, które zechcą z sobą współpracować, chociażby przez wzajemne propagowanie swoich idei, czy przeszczepianie ich na grunt innych diecezji i miast. Trzeci cel został zrealizowany przez otwartą dyskusję, w ramach której uczestnicy próbowali zdiagnozować aktualną sytuację liturgiczną w Polsce oraz nakreślić perspektywę rozwoju i współpracy.

Pierwsza część sobotniego spotkania rozpoczęła się od prezentacji większych ośrodków i środowisk związanych z rozwojem liturgii i podejmowanych przez nie inicjatyw. Zaprezentowano kolejno: Rekolekcje *Mysterium Fascinans*, Ośrodek Liturgiczny Ruchu Światło-Życie im. Św. Benedykta w Chorzowie, Festiwal Muzyki Dawnej Pieśń Naszych Korzeni w Jarosławiu, Wrocławskie Liturgiczne Studium Wokalne, Fundację Dominikański Ośrodek Liturgiczny, Opactwo Benedyktynów w Tyńcu oraz redakcję *Christianitas*.

Następnie starano się zdiagnozować sytuację liturgii w Polsce. Na dwóch tablicach spisane zostały odpowiednio: zarzuty, jakie budzi i wynikające z nich propozycje zmian. Odnotowano kwestię niewłaściwego ustawienia hierarchii problemów liturgicznych. Podkreślono znaczenie osobistego świadectwa oraz drobnych kroków ku poprawie liturgii parafialnej. Zaproponowano ustalenie wspólnego kalendarza wydażeń liturgicznych. Bardziej szczegółowo omówiono następujące zagadnienia:

1. Formacja liturgiczna
2. Muzyka kościelna
3. Współpraca pomiędzy duchowieństwem a świeckimi oraz relacje z Kościołem hierarchicznym
4. Współistnienie dwóch rytów

Zdecydowanie najważniejsze wnioski dotyczyły formacji liturgicznej, której podstawowym wymiarem jest sama celebrowanie liturgii i potrzeba takich miejsc, gdzie liturgię celebrować się wzorcowo. Ponadto podkreślano rolę formacji liturgicznej w seminariach, gdzie formują się przyszli kapłani, odpowiedzialni za jakość i piękno liturgii. Liturgia nie może być dodatkiem do tej formacji, jak i nie może być jednym z elementów składowych chrześcijańskiego życia. Liturgia jest absolutnie najważniejszym jego wymiarem – jest prawdziwie „źródłem i szczytem życia Kościoła” (KL 10). Uczestnicy byli zgodni co do tego, że formacja liturgiczna musi być mistagogią, a nie jedynie wykładem. Uznano jednogłośnie, że pierwszą formą duszpasterstwa liturgicznego powinna być sama celebrowanie.

W drugiej części spotkania uczestnicy podzielili się na 2 grupy dyskusyjne, które zajęły się bardziej szczegółowym omówieniem tematów: muzyka kościelna i formacja liturgiczna.

Na koniec podsumowanie wygłosił przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski bp Stefan Cichy. W swoim przemówieniu ksiądz biskup wskazał m. in. na to, że troska o liturgię w Kościele w Polsce jest obecna i nadmieniał o spotkaniu grupy księży i zakonników, które miało miejsce w 1951 r. Jednym z efektów tego spotkania był postulat utworzenia ogólnopolskiego

ośrodka liturgicznego. Do tego nie doszło, ale temat ten przewijał się od tego czasu. Zwrócił także uwagę na to, że spotkania takie, jak to w Tyńcu, mają miejsce na różnych szczeblach ogólnopolskich. Wymienił spotkania: wykładowców liturgiki, wykładowców muzyki, Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych, coroczne zjazdy duszpasterzy służby liturgicznej, ogólnopolskie pielgrzymki ministrantów i lektorów, ogólnopolskie pielgrzymki nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., sympozja liturgiczne dla osób konsekrowanych oraz sympozja liturgiczne organizowane na wydziałach teologicznych.

Spotkanie zakończono postulatami organizacji kolejnego. Szczegółowa relacja z tego wydarzenia dostępna jest na stronie: www.liturgia.pl.

kl. Krzysztof Porosło, Kraków

10. Kongres n.t. adhortacji „Verbum Domini“ w Rzymie

Dwa tygodnie po ogłoszeniu adhortacji apostolskiej „Verbum Domini“ odbył się w Rzymie Międzynarodowy Kongres Katolickiej Federacji Biblijnej poświęcony istotnym tematom tego dokumentu papieskiego. Na tym Kongresie na temat wewnętrznego związku między Biblią i liturgią w świetle wspomnianej adhortacji mówił prof. dr Martin Klöckener (Freiburg/Szwajcaria), drugi przewodniczący Niemieckiego Instytutu Liturgicznego w Trewirze. Jego wykład w PDF-ie jest na stronie https://www.bibelwerk.de/sixcms/media.php/157/Rom_Urbania_Verbum_Domini_20101203_Bibelwerk.pdf.

11. Jubileusz ks. prof. Jerzego Stefańskiego

W Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie odbyła się 1 grudnia 2010 r. prezentacja książki *Memoriale Domini* wydanej z okazji 70. rocznicy urodzin cenionego liturgisty ks. prof. Jerzego Stefańskiego. Na uroczystość przybyli: prymas Polski abp Józef Kowalczyk, arcybiskup senior Henryk Muszyński, bp Bogdan Wojtuś oraz najbliżsi i przyjaciele Jubilata. Obecni byli także: prezydent Gniezna Jacek Kowalski, starosta powiatu gnieźnieńskiego Dariusz Pilak oraz specjaliści z dziedziny liturgiki i innych dyscyplin teologicznych m.in. z poznańskiego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, toruńskiego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Witając przybyłych rektor gnieźnieńskiego seminarium ks. dr Wojciech Rzeszowski przypomniał zasługi ks. prof. Stefańskiego dla Kościoła i na polu naukowym. Podziękował również za jego pracę, pasję i wiedzę, którą dzielił się z kolejnymi pokoleniami kleryków. Jubilatowi dziękował również prymas Polski abp Józef Kowalczyk. Jak podkreślił, uroczystość, a także wydana z okazji jubileuszu księga jest wyrazem uznania i szacunku dla zasłużonego liturgisty.

Podczas uroczystości ks. dr Andrzej Grzelak przypomniał także drogę życiową i naukową ks. prof. Stefańskiego oraz jego zasługi dla Kościoła w Polsce i Kościoła gnieźnieńskiego. Odbyła się także oficjalna prezentacja pamiątkowej publikacji, której dokonali jej redaktorzy, wykładowcy gnieźnieńskiego seminarium, a zarazem adiunkci WT UAM w Poznaniu: ks. dr Waldemar Radecki i ks. dr Maciej Olczyk.

Memoriale Domini to zbiór artykułów autorstwa 43 liturgistów i pastoralistów, a także przedstawicieli innych dyscyplin naukowych. Księga liczy blisko 700 stron

i jest kolejną pozycją wpisującą się w tradycję wydawania okolicznościowej publikacji z okazji 70. rocznicy urodzin księży profesorów gnieźnieńskiego PWSD.

Ks. prof. Jerzy Stefański urodził się 21 czerwca 1940 r. w Inowrocławiu. Świecenią prezbiteratu otrzymał w Gnieźnie w czerwcu 1965 r. z rąk kard. Stefana Wyszyńskiego. Trzy lata później ukończył studia specjalistyczne z zakresu liturgiki na KUL. Studiował również na Papieskim Instytucie Liturgicznym św. Anzelma w Rzymie, gdzie uzyskał stopień doktora. Po powrocie do Polski wykładał w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie oraz w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Podejmował także kilkakrotnie wykłady na Wydziale teologicznym Uniwersytetu im. Gutenberga w Moguncji. Był również wielokrotnie zapraszany jako prelegent na różne sympozja organizowane przez polskie uczelnie i wydziały teologiczne.

Jako pierwszy polski liturgista pełnił w latach 1984-1994 funkcje konsultora watykańskiej Kongregacji Kultu Bożego. Zaangażowany był w przygotowanie i przebieg wszystkich pielgrzymek Jana Pawła II do ojczyzny.

Ks. prof. Jerzy Stefański opublikował 10 książek oraz ponad 240 artykułów, recenzji, w tym także w języku włoskim i niemieckim. W dowód uznania dla wielowymiarowej pracy na polu naukowym, a także dla podkreślenia oddanej służby Kościołowi został wyróżniony godnością Kapelana Jego Świątobliwości oraz godnością Prałata Honorowego Jego Świątobliwości. W roku 2010 abp Józef Kowalczyk, prymas Polski, włączył go do grona Prześwietnej Kapituły Prymasowskiej przy Archidiecezji Gnieźnieńskiej, nadając mu godność Kanonika Gremialnego.

12. Sympozjum liturgiczne poświęcone ks. W. Danielskiemu w Lublinie

W czwartek, 18 listopada 2010 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, w auli Stefana Kardynała Wyszyńskiego odbyło się sympozjum z okazji 25. rocznicy śmierci ks. Wojciecha Danielskiego. Zorganizowali je Sekcja Liturgiki KUL, Ruch Światło-Życie oraz koledzy i wychowankowie ks. Danielskiego.

Sympozjum rozpoczęło się Modlitwą przedpołudniową Liturgii Godzin pod przewodnictwem bp. dr. Adama Szala, biskupa pomocniczego przemyskiego. Po wspólnej modlitwie wprowadzenia do sympozjum dokonał ks. dr hab. Zbigniew Wit, profesor KUL, po nim słowo wygłosił ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, dziekan Wydziału Teologii.

Sesji przedpołudniowej, która składała się z trzech części przewodniczył ks. dr Adam Wodarczyk z Katowic. Sylwetkę ks. W. Danielskiego jako kapłana przedstawiały dwa referaty: Życie i studia ks. W. Danielskiego – od ministranta do liturgisty (ks. dr Piotr Kulbacki - KUL) oraz Ksiądz Wojciech Danielski – charyzmatyczny kapłan (dr hab. Krzysztof Leśniewski - KUL).

Po przerwie ks. dr hab. Czesław Krakowiak, prof. KUL ukazał ks. Danielskiego jako naukowca w referacie „W. Danielski – niestrudzony badacz życia liturgicznego w Polsce”, natomiast ks. dr Henryk Bolczyk z Carlsbergu ukazał ks. Wojciecha jako moderatora w referacie: „Ks. W. Danielski – promotor żywego Kościoła”.

O godz. 12.15 uczestnicy sympozjum brali udział we Mszy świętej w kościele akademickim pod przewodnictwem ks. abp. dr. Kazimierza Nycza, metropolity war-

szawskiego.

Po przerwie obiadowej ukazany został ks. Danielski jako mistyk. Uczynił to ks. dr hab. Zbigniew Wit, prof. KUL w referacie: „Pamiętnik ks. W. Danielskiego jako źródło duchowości kapłańskiej”. Po referatach miała miejsce dyskusja, a po niej w części zatytułowanej „Żyjący w naszej pamięci” znanego Liturgistę wspominali: Bożena i Tomasz Białopiotrowiczowie z Lublina; mgr Barbara Danielska z Warszawy; dr Robert Derewenda (Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie); ks. prał. Czesław Grzyb (Tomaszów Lub.); dr Valika Hrtankova ze Słowacji; ks. prał. dr Stanisław Lech z Krakowa; dr hab. Krzysztof Leśniewski, prof. KUL; dr Anastazja Seul z Zielonej Góry; Grażyna Tokaj z Lublina.

Podsumowania sympozjum dokonał ks. dr hab. Zbigniew Wit, prof. KUL, po czym na zakończenie wszyscy uczestniczyli w niesporach pod przewodnictwem bp. dr. Adama Szala.

Śpiewy ks. Wojciecha Danielskiego prowadziła podczas sympozjum schola oazy KUL, a w przerwie miały miejsce prezentacje multimedialne; przed aulą zaś była prezentacja wydawnictw związanych z ks. W. Danielskim związana z możliwością ich nabycia.

W Bibliotece Uniwersyteckiej KUL (przy ul Chopina 27) zorganizowano wystawę publikacji związanych z ks. W. Danielskim znajdujących się w zasobach biblioteki.

13. Konferencja naukowa poświęcona św. Józefowi Bilczewskiemu w Lublinie i Lwowie

W dniach od 18 do 21 listopada 2010 r. w Lublinie i we Lwowie miała miejsce Międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona św. Józefowi Bilczewskiemu, arcybiskupowi metropolicie lwowskiemu obrządku łacińskiego w 150. rocznicę urodzin i 5. rocznicę kanonizacji. Patronat honorowy nad konferencją, której tytuł brzmiał: **Święty Arcybiskup Lwowa**, objął Arcybiskup Mieczysław Mokrzycki Metropolita lwowski obrządku łacińskiego.

Konferencję rozpoczęła Eucharystia w kościele akademickim KUL, w czwartek 18 listopada. Przewodniczył jej Metropolita Lwowski. W piątek podczas pierwszego dnia w siedzibie „Civitas Christiana”, zaprezentowane zostały następujące wykłady: „Żywot św. Józefa Bilczewskiego” – dr Waław W. Szetelnicki (Papieski Wydział Teologiczny, Wrocław; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Legnica); „Episkopat galicyjski za czasów abpa Józefa Bilczewskiego” – ks. prof. dr hab. Józef Marecki (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków); „Abp Józef Bilczewski wobec Naczelnego Komitetu Narodowego” – prof. dr hab. Jan Lewandowski (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej, Lublin); „Św. Józefa Bilczewskiego wizja zgody polsko-ukraińskiej w Galicji” – prof. dr hab. Włodzimierz Osadczy (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin); „Doświadczenie Rzymu w życiu i dziełach abpa Józefa Bilczewskiego” – ks. dr Mariusz Majewski (Legnica); „Św. Józefa Bilczewskiego badania nad archeologią chrześcijańską” – dr Olga Osadczy (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej, Lublin); „Abp Józef Bilczewski wobec tradycji oręza polskiego w czasie walk o niepodległość Polski” – płk Tadeusz Krząstek (Studium Europy Wschodniej, Uniwersytet Warszawski); „Zapomniane stroje biskupów z przełomu XIX i XX wieku” – dr Lucyna Rotter (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków); „Wkład abp. Józefa Bilczewskiego w reorganizację

administracyjną Kościoła katolickiego w Polsce” – ks. dr Mieczysław Różański (Wyższa Szkoła Menedżerska, Warszawa).

Drugi dzień wykładowy (sobota 20 listopada) związany był z przyjazdem do Lwowa. W auli Uniwersytetu Lwowskiego o godz. 16 miejscowego czasu rozpoczęła się druga część konferencji. Przedłożenia zaplanowane na ten dzień poprzedziły przemówienia organizatorów i zaproszonych gości. Obok abpa Mieczysława Mokrzyckiego – metropolity lwowskiego obrządku łacińskiego przemawiał jeszcze Nuncjusz Apostolski na Ukrainie, Biskup obrządku greckokatolickiego, Arcybiskup z Kościoła prawosławnego, przedstawiciel Konsula Rzeczypospolitej na Ukrainie oraz przedstawiciel władz miasta Lwowa. Ostatnim mówcą był pan Roman Szust – dziekan Wydziału Historii Uniwersytetu Lwowskiego. W drugiej części spotkania, w którym uczestniczyło wiele osób duchownych, osób konsekrowanych oraz świeckich, a wśród nich słuchacze Instytutu Teologicznego im. św. Józefa Bilczewskiego we Lwowie oraz alumni Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Lwowie, przedstawione zostały następujące wystąpienia: „Św. Józef Bilczewski rektorem Uniwersytetu Lwowskiego” – prof. dr Roman Szust (Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki); „Św. Józef Bilczewski budowniczym kościołów lwowskich” – ks. mgr Marian Skowyrza (Lwów - Rohatyn). Powtórzone zostały także wykłady prof. W. Osadczego oraz ks. prof. J. Mareckiego. Trzy pierwsze wygłoszone zostały w języku ukraińskim, a ostatni w języku polskim.

W ostatnim dniu uczestnicy i wykładowcy, korzystając z gościny w Seminarium w Brzuchowicach, mieli możliwość odwiedzić miejsca związane z życiem i działalnością św. Arcybiskupa. Swoją wędrówkę historyczną rozpoczęli zatem od grobu Świętego na cmentarzu Janowskim, a następnie nawiedzili cmentarz na Łyczakowie. Na trasie nie zabrakło kościoła św. Elżbiety i soboru archikatedralnego św. Jury. Nawiedzono również dawną katedrę ormiańską. Na godzinę przed wieczorną Eucharystią w archikatedrze lwowskiej miał miejsce koncert pieśni i muzyki organowej, a także przedstawienie sylwetki Świętego Arcybiskupa, czego dokonał ks. prof. J. Marecki. Uroczysta celebracja pod przewodnictwem Arcybiskupa Lwowskiego zakończyła obchody 150-lecia urodzin i 5-lecia kanonizacji abpa Józefa Bilczewskiego.

Konferencja, której szlaki tematyczne, ogarniające Lwów z początku XX w., a także dzisiejszą jego rzeczywistość, „podprowadziły” uczestników i prelegentów do jeszcze większego zainteresowania się tak mało znaną dotąd postacią Świętego Pasterza i Uczonego. Na uwagę zasługuje również fakt nie mający w historii powojennego Lwowa precedensu. Jest nim możliwość zorganizowania konferencji w murach Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im. I. Franki, którego na przełomie XIX/XX w. rektorem był ks. prof. Józef Bilczewski (wówczas był to Uniwersytet Jana Kazimierza). Głosy uczestników przedstawione w dyskusji wskazują na konieczność podejmowania dalszych badań naukowych nad przybliżaniem szerszym grupom społecznym i religijnym postaci, które swoim działaniem w dalszej i bliższej historii, pomimo różnic narodowościowych, wyznaniowych i obrzędowych wskazują, jak łączyć na rzecz dobra, przewyciężając to, co wypływa ze słabości ludzkiej.

Ks. Mariusz Majewski

14. Sesja plenarna Papieskiego Komitetu ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych

„Eucharystia, komunია z Chrystusem i między sobą”

50. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny, Dublin 10-17 czerwca 2012 r.

W dniach 9-11 listopada 2010 r. odbyła się w Rzymie, w Centrum Kongresowym „Villa Aurelia” Ojców Dehonianów sesja plenarna Papieskiego Komitetu ds. Międzynarodowych Kongresów Eucharystycznych.

Obradom w sali konferencyjnej przewodniczył abp Piero Marini, przewodniczący Papieskiego Komitetu i on skierował słowa powitania oraz pozdrowienia do wszystkich uczestników. Nakreślił także ogólny plan spotkania i obrad. Następnie każdy z uczestników dokonał autoprezentacji, podał informacje o swoim kraju oraz o sobie. Oprócz członków Komitetu w obradach udział wzięło ok. 70 delegatów konferencji episkopatów krajowych ze wszystkich kontynentów oraz spora grupa zaproszonych gości, m.in. z różnych organizacji zaangażowanych w propagowanie kultu Eucharystii.

Pierwszy referat pt. „Relacja na temat 49. Kongresu Eucharystycznego w Quebec” wygłosił kard. Marc Ouellet, obecnie prefekt Kongregacji Biskupów, a poprzednio arcybiskup metropolita Quebec w Kanadzie, główny organizator Kongresu (w języku francuskim). Hasłem Kongresu były słowa: „Eucharystia darem Bożym dla życia świata”. Prelegent wskazał na wyjątkowe doświadczenie wiary, tak potrzebne w życiu indywidualnym jak i społecznym. Niezwykłym znakiem było zaangażowanie wolontariuszy.

„Kongresy Eucharystyczne i wymiar zbawczy Eucharystii w służbie człowieka i społeczności” to tytuł przedłożenia bp. prof. Ernesto Vecchi z Bolonii (w języku włoskim). Eucharystia wpisana jest w „królestwo społeczne” Chrystusa, które winno być przesiąknięte nową duchowością chrystocentryczną. W tym spotyka się wzajemne przenikanie wydarzeń kongresowych i wydarzeń liturgicznych. Eucharystia jawi się jako droga dojścia do podstawowych misteriów wiary. Oczekiwana jest zatem inkulturacja Eucharystii dla inkulturacji wiary. Ostatecznie sakrament paschalny ma transformujący dynamizm. Stąd tak ważna jest niedziela jako święto „primordiale” napęlniające radością.

Ważnym dopowiedzeniem i jednocześnie realizmem praktycznym były relacje o Narodowych Kongresach Eucharystycznych w Etiopii, Demokratycznej Republice Konga, Brazylii, Peru, Indiach, na Filipinach, we Włoszech i Słowenii. Jakże zróżnicowane Kościoły i tradycje, różnorodne uwarunkowania społeczne i kulturowe, a jednocześnie wspólny dar Eucharystii.

Pierwszy dzień zamykała Eucharystia, której przewodniczył i homilię wygłosił abp Piero Marini (w języku włoskim).

Obrady 10 listopada rozpoczął referat o. prof. Herve Legrand, OP z Instytutu Katolickiego w Paryżu pt. „Eklezjologia eucharystyczna dla III Tysiąclecia” (w języku francuskim). Najstarsze przekazy biblijne ukazują misterium ścisłej relacji między Eucharystią a rzeczywistością Kościoła. Podobne świadectwa daje tradycja liturgiczna i kanoniczna. Wspólnoty eucharystyczne powinny być zgromadzeniami lokalnego Kościoła i manifestacją komunii między poszczególnymi Kościołami lokalnymi. Zdaniem prelegenta eklezjologia eucharystyczna jest pewnym odkryciem swojej

świeżości katolicyzmu.

Arcybiskup Diarmuid Martin, metropolita Dublina i Prymas Irlandii, zaprezentował podstawowy tekst 50. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego (w języku angielskim). Odwołał się do historii Kongresów, ale jednocześnie uświadomił bardzo klarownie szeroki kontekst religijny i społeczno-kulturowy współczesnej Irlandii. Jest to m.in. znaczny spadek religijności i wielość skandali. Następnie zwrócił uwagę na główne myśli samego dokumentu. W końcu podał interesujące uwagi wokół terminu komunii.

„Rola delegatów krajowych” – tak brzmi tytuł referatu – ukazana została przez o. prof. Vittore Boccardi SSS, sekretarza Papieskiego Komitetu (w języku włoskim). Rola delegata określona jest w Statucie Komitetu, ale musi ona być widziana w perspektywie wymagań danego czasu. Eucharystia pozostaje zawsze w sercu Kościoła i świata. Zresztą Kościół zbudowany jest na fundamencie Eucharystii. Sama pobożność eucharystyczna ma ścisłą więź z komunią eklezjalną oraz nową ewangelizacją. Po reinterpretacji teologicznej Eucharystii, druga oczekiwana jest także na poziomie pastoralnym. Eucharystia jest bowiem centrum duszpasterstwa, modelem dialogu i budowania braterstwa. Sakrament ten jest darem ale jednocześnie także zadaniem oraz życiodajnym źródłem.

Eucharystii na zakończenie drugiego dnia obrad przewodniczył i homilię wygłosił abp Diarmuid Martin (w języku angielskim).

Trzeci dzień obrad koncentrował się najpierw wokół Eucharystii w Bazylice św. Piotra sprawowanej przez kard. Petera K. A. Turkosn, przewodniczącego Papieskiej Rady „Iustitia et Pax”, który także wygłosił homilię. Wszyscy uczestnicy Sesji Plenarnej nawiedzili Grób św. Piotra w Grotach Watykańskich.

Następnym punktem była audyencja u Ojca św. Benedykta XVI w Pałacu Apostolskim. Po pozdrowieniach i wyrazach szacunku wypowiedzianych przez abpa Piero Marini Papież skierował swoje słowo opatrzone tytułem „Siła, która jednoczy Kościół i ludzi między sobą”. Eucharystia ma centralne znaczenie dla rozwoju życia wiary. Papież przypomniał swój udział w 37. Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym w Monachium w 1960 r. Każda *statio orbis* jest świętem wiary, którego centrum jest Chrystus eucharystyczny. Papież wskazał na znaczenie ewangelizacyjne i misyjne Kongresów. Na koniec audyencji Ojciec święty udzielił apostolskiego błogosławieństwa.

Zainteresowani mogli jeszcze w godzinach popołudniowych zwiedzić Watykan, a zwłaszcza Kaplicę Paulińską i Sykstyńską. Całość spotkania zakończyła uroczysta kolacja.

Warto jeszcze dodać, że dwa pierwsze dni zamykała Eucharystia, a wszystkie trzy dni rozpoczynała uroczysta Liturgia Jutrznii pod przewodnictwem jednego z biskupów i z homilią, a sprawowana w kaplicy domu.

Bp Andrzej F. Dziuba

15. Liturgiczne nowości wydawnicze

a. Księgi liturgiczne

Liturgia Godzin. Tom pierwszy. Teksty własne o świętych – dodatek, wydanie drugie, uzupełnione, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2010, ISBN 978-83-7014-654-2.

Liturgia Godzin. Tom drugi. Teksty własne o świętych – dodatek, wydanie drugie, uzupełnione, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2010, ISBN 978-83-7014- 649-8.

Liturgia Godzin. Tom trzeci. Teksty własne o świętych – dodatek, wydanie drugie, uzupełnione, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2010, ISBN 978-83-7014- 651-1.

Liturgia Godzin. Tom czwarty. Teksty własne o świętych – dodatek, wydanie drugie, uzupełnione, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2010, ISBN 978-83-7014- 653-5.

Dodatek do Obrzędów pogrzebu. Obrzędy pogrzebu związane z kremacją zwłok. Obrzęd złożenia urny w grobie, Wydawnictwo Księgarni św. Jacka, Katowice 2010, ISBN 978-83-7030-771-4.

b. Inne książki

Juan Pablo Rubio Sadia, *La recepcion del rito francorromano en Castilla (ss. XI-XII). Las tradiciones liturgicas locales a traves del Responsorial del Proprium de Tempore*, Libreria Editrice Vaticana, Roma 2011, ISBN 978-88-209-8521-9.

Joseph Ratzinger, *Teologia della Liturgia. La fondazione sacramentale dell'esistenza cristiana* (Opera Omnia vol. XI), Libreria Editrice Vaticana, Roma 2010, II ristampa 2011, ISBN 978-88-209-8415-1.

Ks. Bogusław Drożdż, ks. Bogusław Wolański, *Niedziela jest święta* (Seria: Nowa Ewangelizacja Dzisiaj 2), Biblioteka im. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej, Legnica 2011, ISBN 978-83-89204-34-9.

Inos Biffi, *Il Tempo della grazia. Brevi meditazioni per l'anno liturgico*, Editoriale Jaca Book, Milano 2010, ISBN 978-88-163-0486-4.

Ks. Tadeusz Loska SJ, *Komentarz organiczny do czytań niedzielnych i świątecznych*, Wydawnictwo Księgarnia św. Jacka, Katowice 2010, ISBN 978-83-7030-772-1.

Memoriale Domini. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Jerzemu Stefańskiemu w 70. rocznicę urodzin, red. Ks. Maciej Olczyk, ks. Waldemar Radecki, Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentinum, Gniezno 2010, ISBN 978-83-916905-9-8.

Guido Marini, *Sluga liturgii*, opr. Bartłomiej K. Krzych, Wydawnictwo Instytut Summorum Pontificum, Warszawa 2010, ISBN 978-83-930176-2-1.

Ludovic Lecuru, Florian Racine, *Adoracja eucharystyczna*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 2010, ISBN 978-83-7502-216-2.

Bp Zbigniew Kiernikowski, *Powołani i posłani* (Biblioteka Pastores), Wydawnictwo Bernardinum, Pelplin 2010, ISBN 978-83-7380-847-9.

Joseph Ndoum, *L'anno liturgico. La salvezza, qui e ora?*, Editore EMP, Padova 2010, ISBN 978-88-2502-304-6.

Arnold Angenendt, *Die Gegenwart von Heiligen und Reliquien*, Eingeleitet und herausgegeben von Hubertus Lutterbach, Aschaffendorff Verlag, Münster 2010, ISBN 978-34-0212-836-7.

L'omelia tra celebrazione e ministerialità. Iniziazione alla liturgia, Editore CLV, Roma 2010, ISBN 978-88-7367-125-1.